

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษากันคว่ำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 47 โรงเรียน จังหวัดปทุมธานี 65 โรงเรียน และจังหวัดสมุทรปราการ 51 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 163 โรงเรียน แยกเป็นโรงเรียนในเมือง 82 โรงเรียนและโรงเรียนในชนบท 81 โรงเรียน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบถลอกประเภท (Stratified Random Sampling) ได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 152 โรงเรียน หรือ 295 ฉบับ เป็นแบบสอบถามของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 140 ฉบับ และแบบสอบถามของครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ 155 ฉบับ แต่เป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล รวม 272 ฉบับ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยแยกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 : วิเคราะห์ข้อมูลของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และเสนอในรูปแบบตาราง ตั้งแต่ตารางที่ 1-14 ตามลำดับหัวข้อดังนี้

- ก. ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ตารางที่ 1-5
- ข. สภาพการได้มา การใช้ และการผลิตสื่อการสอน ตารางที่ 6-11
- ค. ความต้องการด้านความรู้เกี่ยวกับการผลิต การใช้ และการปรับปรุงเกี่ยวกับสื่อการสอน ตารางที่ 12-13
- ง. ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอน ตารางที่ 14

ตอนที่ 2 : วิเคราะห์ข้อมูลของครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ และเสนอในรูปแบบตาราง ตั้งแต่ ตารางที่ 15-26 ตามลำดับหัวข้อดังนี้

- ก. ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ตารางที่ 15-21
- ข. ประเภทและปริมาณของสื่อการสอนที่มีในโรงเรียน ตารางที่ 22-23
- ค. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับสื่อการสอน ตารางที่ 24-26

ตอนที่ 3 : สรุปความคิดเห็นของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จากการสัมภาษณ์ในหัวข้อดังนี้

ก. รายละเอียดส่วนตัว

ข. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการสอนประโยชน์ของสื่อการสอน การจัดการอบรม
และแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อการสอน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1

วิเคราะห์ข้อมูลของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนครู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามประเภทโรงเรียนและจังหวัด

ประเภทโรงเรียน	นนทบุรี		ปทุมธานี		สมุทรปราการ		รวม	ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
โรงเรียนในเมือง	21	15.67	22	16.42	25	18.66	68	50.75
โรงเรียนในชนบท	16	11.94	29	21.64	21	15.67	66	49.25
รวม	37	27.61	51	38.06	46	34.33	134	100

จากตารางที่ 1 แสดงว่าครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามนี้ทั้งหมด 134 คน เป็นครูจังหวัดนนทบุรี 37 คน หรือร้อยละ 27.61 จังหวัดปทุมธานี 51 คน หรือร้อยละ 38.06 และ จังหวัดสมุทรปราการ 46 คน หรือร้อยละ 34.33 และในจำนวนนี้เป็นครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในเมือง 68 คน หรือร้อยละ 50.75 และโรงเรียนในชนบท 66 คน หรือร้อยละ 49.25

ตารางที่ 2 จำนวนครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามเพศและอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	เพศ				รวม	ร้อยละ
	ชาย		หญิง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
20 - 30	11	8.21	55	41.04	66	49.25
31 - 40	7	5.22	44	32.84	51	38.06
41 - 50	5	3.73	6	4.48	11	8.21
51 - 60	3	2.24	3	2.24	6	4.48
รวม	26	19.40	108	80.60	134	100

จากตารางที่ 2 แสดงว่าครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด 134 คน เป็นชาย 26 คน หรือร้อยละ 19.40 หญิง 108 คน หรือร้อยละ 80.60 และเมื่อจำแนกตามช่วงอายุ ปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 20 - 30 ปีมากที่สุด ถึง 66 คน หรือร้อยละ 49.25 และมีอายุอยู่ระหว่าง 51 - 60 ปี น้อยที่สุด 6 คน หรือร้อยละ 4.48

ตารางที่ 3 แสดงระยะเวลาที่ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทำการสอน จำแนกตามประเภทโรงเรียน

ระยะเวลา (ปี)	โรงเรียนในเมือง		โรงเรียนในชนบท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10 ปี	45	66.18	46	69.70
11-20	15	22.06	14	21.21
21-30	5	7.35	3	4.54
30 ปีขึ้นไป	3	4.41	3	4.55
รวม	68	100	66	100

จากตารางที่ 3 แสดงว่าครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในเมือง ทำการสอนมาแล้วต่ำกว่า 10 ปี มีมากที่สุดคือ 45 คน หรือร้อยละ 66.18 และทำการสอน 30 ปีขึ้นไปมีน้อยที่สุดคือ 3 คน หรือร้อยละ 4.41 โรงเรียนในชนบทก็เช่นเดียวกันคือ ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ทำการสอนมาแล้วต่ำกว่า 10 ปี มีมากที่สุด คือ 46 คน หรือร้อยละ 69.70 และทำการสอน 30 ปีขึ้นไปมีน้อยที่สุดคือ 3 คน หรือร้อยละ 4.55

ตารางที่ 4 แสดงวุฒิสูงสุดของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามประเภทโรงเรียน

วุฒิสูงสุด	โรงเรียนในเมือง		โรงเรียนในชนบท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า ป.กศ. สูง	4	5.88	3	4.55
ป.กศ. สูงหรือเทียบเท่า	15	22.06	22	33.33
พ.ม.หรือเทียบเท่า	39	57.35	28	42.42
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	10	14.71	12	18.18
สูงกว่าปริญญาตรี	0	0	1	1.52
รวม	68	100	66	100

จากตารางที่ 4 แสดงว่า ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในเมืองมีวุฒิสูงสุดคือ พ.ม.หรือเทียบเท่ามากที่สุด คือ 39 คนหรือร้อยละ 57.35 และน้อยที่สุดคือวุฒิ ป.กศ. สูง มี 4 คน หรือร้อยละ 5.88 ส่วนวุฒิสูงสุดสูงกว่าปริญญาตรีนั้นปรากฏว่าไม่มี ครูโรงเรียนในชนบทก็เช่นเดียวกัน คือ มีวุฒิสูงสุด พ.ม.หรือเทียบเท่ามากที่สุดคือ 28 คนหรือร้อยละ 42.42 และวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีมีน้อยที่สุดคือ 1 คน หรือร้อยละ 1.52

ตารางที่ 5 แสดงประสพการณ์และความรู้เกี่ยวกับสื่อการสอนของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
จำแนกตามประเภทโรงเรียน

ประสพการณ์และความรู้ เกี่ยวกับสื่อการสอน	โรงเรียนในเมือง		โรงเรียนในชนบท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เคยเรียนจากสถานศึกษาโดยตรง	43	27.57	45	30.61
เคยรับการอบรมวิชานี้มาก่อน	60	38.46	45	30.61
ศึกษาจากตำราและเอกสารต่าง ๆ	52	33.33	54	36.74
ไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้	1	0.64	3	2.04
รวม	156	100	147	100

จากตารางที่ 5 แสดงว่าครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในเมือง มีประสพการณ์และ
ความรู้เกี่ยวกับสื่อการสอนเพราะเคยได้รับการอบรมวิชานี้มาก่อน มากที่สุดคือ 60 คนหรือ
ร้อยละ 38.46 และมีผู้ตอบว่าไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้น้อยที่สุดคือ 1 คน หรือร้อยละ
0.64 สำหรับโรงเรียนในชนบทนั้น ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตอบว่าเคยเรียนจากสถานศึกษาโดย
ตรง และเคยรับการอบรมวิชานี้มาก่อนเท่ากันคือ 45 คน หรือร้อยละ 30.61 และปรากฏว่า
มีครูที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้น้อยที่สุดคือ 3 คน หรือร้อยละ 2.04

หมายเหตุ ผู้ตอบแบบสอบถามโรงเรียนในเมือง 68 คน และโรงเรียนในชนบท
66 คน แต่ละคนตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 6 แสดงสภาพการไถ่มาของสื่อการสอนที่ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนในเมือง นำมาใช้ประกอบการสอน

สภาพการได้สื่อการสอน	ค่าความสำคัญของลำดับการไถ่มาซึ่งสื่อการสอน							รวมค่า รวม ความ สำคัญ	ลำดับ ความ สำคัญ	
	ที่ 1	ที่ 2	ที่ 3	ที่ 4	ที่ 5	ที่ 6	ที่ 7			
หน่วยราชการ สถาบัน องค์การ หรือมูลนิธิต่าง ๆ แจกให้	196	72	30	20	9	0	0	54	327	1
ผลิตขึ้นเอง	70	144	75	12	12	0	0	56	313	2
ซื้อด้วยเงินส่วนตัว	105	64	90	24	6	2	0	56	311	3
ซื้อด้วยเงินงบประมาณ	77	60	30	16	6	0	0	33	189	4
นักเรียนร่วมกันผลิตโดยได้รับ คำแนะนำจากผู้สอน	0	18	70	36	6	0	0	28	130	5
ขอบริจาคจากผู้ปกครองนักเรียน และผู้มีจิตศรัทธา	7	18	0	12	6	8	2	15	53	6
ขอยืมจากสถานศึกษาอื่น ๆ หรือ หน่วยงานอื่น	7	6	5	0	3	4	4	10	29	7

ค่าลำดับความสำคัญ 1=7, 2=6, 3=5, 4=4, 5=3, 6=2, 7=1.

จากตารางที่ 6 แสดงว่า ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในเมือง ได้สื่อการสอนมาใช้
ประกอบในการสอน จากหน่วยราชการ สถาบัน องค์การหรือมูลนิธิต่าง ๆ แจกให้ มากที่สุด
ผลิตขึ้นเอง รองลงมา และ ขอยืมจากสถานศึกษาอื่น ๆ หรือหน่วยงานอื่น น้อยที่สุด

ตารางที่ 7 แสดงสภาพการไ้มาของสื่อการสอนที่ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนในชนบท นำมาใช้ประกอบการสอน

สภาพการไ้สื่อการสอน	ค่าความสำคัญของลำดับการไ้มาซึ่งสื่อการสอน							รวม ความถี่	รวมค่า ความ สำคัญ	ลำดับ ความ สำคัญ
	ที่1	ที่2	ที่3	ที่4	ที่5	ที่6	ที่7			
ผลิตขึ้นเอง	126	84	75	20	3	2	0	54	310	1
ซื้อด้วยเงินส่วนตัว	84	108	40	44	3	2	0	51	281	2
หน่วยราชการ สถาบัน องค์การ หรือมูลนิธิต่าง ๆ แจกให้	119	60	55	20	0	0	0	43	254	3
ซื้อด้วยเงินงบประมาณ	112	72	35	12	3	0	0	39	234	4
นักเรียนร่วมกันผลิตโดยไ้	7	43	40	48	76	2	0	41	176	5
รับคำแนะนำจากผู้สอน										
ขอยืมจากสถานศึกษาอื่น ๆ หรือหน่วยงานอื่น	0	6	25	8	3	8	1	14	51	6
ขอบริจาคจากผู้ปกครอง นักเรียนและผู้มีจิตศรัทธา	0	6	25	8	6	0	3	13	48	7

ค่าลำดับความสำคัญ 1=7, 2=6, 3=5, 4=4, 5=3, 6=2, 7=1.

จากตารางที่ 7 แสดงว่า ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในชนบท ไ้สื่อการสอนที่นำมาใช้
ประกอบการสอน โดยการผลิตขึ้นเอง มากที่สุด ซื้อด้วยเงินส่วนตัว เป็นอันดับรองลงมา และขอบริจาค
จากผู้ปกครองนักเรียน และผู้มีจิตศรัทธา เป็นอันดับสุดท้าย

ตารางที่ 8 แสดงกลุ่มวิชาที่ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใช้สื่อการสอน

กลุ่มวิชา	ค่าความสำคัญของลำดับการใช้สื่อการสอน											รวม ความ ความถี่	ลำดับ ความ สำคัญ	ลำดับ ความ สำคัญ
	ที่1	ที่2	ที่3	ที่4	ที่5	ที่6	ที่7	ที่8	ที่9	ที่10	ที่11			
ภาษาไทย	781	370	108	48	7	6	5	4	0	2	0	131	1331	1
คณิตศาสตร์	484	710	81	8	7	6	5	0	0	2	0	129	1303	2
ประสบการณ์ชีวิต	132	80	495	112	56	36	0	8	9	4	0	110	932	3
ศิลปศึกษา	0	30	135	160	98	66	45	8	9	2	1	76	554	4
งานประดิษฐ์และ งานช่าง	11	20	99	64	98	72	50	16	15	6	5	75	456	5
ดนตรีนาฏศิลป์	11	60	45	80	70	90	20	32	15	12	2	72	437	6
พลศึกษา	33	10	72	48	77	42	50	12	12	6	3	59	365	7
งานบ้าน	0	0	45	64	63	54	25	40	27	12	1	62	331	8
งานเกษตร	11	20	18	88	84	24	40	8	15	18	4	60	330	9
จริยศึกษา	0	0	45	120	63	24	30	24	6	2	11	48	325	10
กิจกรรมสร้างนิสัย	0	10	18	72	49	48	40	48	18	2	4	58	309	11

ค่าลำดับความสำคัญ 1=11, 2=10, 3=9, 4=8, 5=7, 6=6, 7=5, 8=4, 9=3, 10=2, 11=1.

จากตารางที่ 8 แสดงว่าครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใช้สื่อการสอนในวิชาภาษาไทยมากที่สุด เป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือ วิชาคณิตศาสตร์ ประสบการณ์ชีวิต ศิลปศึกษา งานประดิษฐ์และงานช่าง ดนตรีนาฏศิลป์ พลศึกษา งานบ้าน งานเกษตร และจริยศึกษา ตามลำดับ ที่ใช้น้อยที่สุดคือ วิชากลุ่มกิจกรรมสร้างนิสัย

ตารางที่ 9 แสดงความถี่ในการใช้สื่อการสอนของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
จำแนกตามประเภทโรงเรียน

ความถี่ในการใช้สื่อการสอน	โรงเรียนในเมือง		โรงเรียนในชนบท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทุกครั้งที่ทำการสอน	18	26.47	13	19.70
บางครั้งที่ทำการสอน	50	73.53	53	80.30
ไม่เคยใช้เลย	0	0	0	0
รวม	68	100	66	100

จากตารางที่ 9 แสดงว่าครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในเมืองใช้สื่อการสอน
ในบางครั้งที่ทำการสอนมากที่สุด คือ 50 คนหรือร้อยละ 73.53 รองลงมาคือใช้ทุกครั้ง
ที่ทำการสอน คือ 18 คน หรือร้อยละ 26.47 และไม่มีผู้ใดตอบว่าไม่เคยใช้เลย โรงเรียน
ในชนบทนั้นก็เช่นเดียวกัน ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใช้สื่อการสอนในบางครั้ง มากที่สุด คือ
53 คน หรือ ร้อยละ 80.30 และไม่มีผู้ใดตอบว่าไม่เคยใช้เลย

ตารางที่ 10 แสดงการผลิตสื่อการสอนของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
จำแนกตามประเภทโรงเรียน

การผลิตสื่อการสอน	โรงเรียนในเมือง		โรงเรียนในชนบท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เคยผลิต	67	98.53	64	96.97
ไม่เคยผลิต	1	1.47	2	3.03
รวม	68	100	66	100

จากตารางที่ 10 แสดงว่าครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในเมือง เคยผลิตสื่อ
การสอน จำนวน 67 คน หรือร้อยละ 98.53 จากจำนวนครูทั้งหมด 68 คน และครู
โรงเรียนในชนบททั้งหมด 66 คน เคยผลิตสื่อการสอนด้วยตัวเอง 64 คน หรือร้อยละ
96.97 ไม่เคยผลิตสื่อการสอน 2 คน หรือร้อยละ 3.03

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 แสดงกลุ่มวิชาที่ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลิตสื่อการสอน

กลุ่มวิชา	ค่าความสำคัญของลำดับการผลิตสื่อการสอน											รวม ความถี่	รวมค่า ความ สำคัญ	ลำดับ ความ สำคัญ
	ที่ 1	ที่ 2	ที่ 3	ที่ 4	ที่ 5	ที่ 6	ที่ 7	ที่ 8	ที่ 9	ที่ 10	ที่ 11			
ประสบการณ์ชีวิต	770	40	463	40	35	12	10	4	0	0	0	79	1387	1
ภาษาไทย	990	290	36	32	7	0	5	0	0	0	0	129	1360	2
คณิตศาสตร์	330	840	45	16	14	0	0	0	0	0	0	123	1245	3
ศิลปศึกษา	0	40	171	176	56	24	20	4	3	2	1	65	497	4
งานประดิษฐ์และ งานช่าง	0	60	153	128	70	54	15	0	3	0	1	63	484	5
ดนตรีนาฏศิลป์	11	0	63	64	21	30	5	20	12	4	2	38	232	6
กิจกรรมสร้างนิสัย	11	10	9	64	42	30	20	12	3	0	0	30	201	7
งานบ้าน	0	0	27	40	49	6	35	4	9	10	0	32	180	8
จริยศึกษา	0	0	36	48	42	12	15	16	3	0	3	29	175	9
งานเกษตร	11	0	0	32	63	36	10	0	3	4	4	29	163	10
พลศึกษา	0	10	27	16	42	18	0	8	9	6	3	26	139	11

ค่าลำดับความสำคัญ 1=11, 2=10, 3=9, 4=8, 5=7, 6=6, 7=5, 8=4, 9=3, 10=2, 11=1.

จากตารางที่ 11 แสดงว่า ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลิตสื่อการสอนเองมากที่สุดในวิชาประสบการณ์ชีวิต รองลงมาคือวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ ศิลปศึกษา งานประดิษฐ์และงานช่าง ดนตรีนาฏศิลป์ กิจกรรมสร้างนิสัย งานบ้าน จริยศึกษาและงานเกษตร ตามลำดับ ที่ผลิตน้อยที่สุดคือ สื่อการสอนในวิชาพลศึกษา

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักของความต่องการในด้านความรู้เกี่ยวกับการผลิตและ
การใช้สื่อการสอนของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามประเภทโรงเรียน

สภาพความต่องการ	โรงเรียนในเมือง			โรงเรียนในชนบท		
	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
ความรู้ในการผลิตสื่อการสอนจาก วัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น	3.69	1.15	มาก	3.57	1.01	ปานกลาง
ความรู้ในการผลิตสื่อการสอนราคา เยาและเศษวัสดุเหลือใช้	3.73	1.07	มาก	3.67	1.02	มาก
ความรู้ในการประดิษฐ์ตัวอักษร	3.06	0.87	ปานกลาง	3.11	0.91	ปานกลาง
ความรู้ในการจักป้ายนิเทศ	3.29	0.86	ปานกลาง	3.20	0.73	ปานกลาง
ความรู้ในการทำแผนภูมิ	3.26	0.81	ปานกลาง	3.09	0.6	ปานกลาง
ความรู้ในการทำภาพโปสเตอร์	2.86	0.98	ปานกลาง	2.83	1.10	ปานกลาง
ความรู้ในการพิมพ์ภาพ	2.94	1.04	ปานกลาง	2.88	1.13	ปานกลาง
ความรู้ในการจักนิตรศการ	2.95	1.05	ปานกลาง	3.03	0.84	ปานกลาง
ความรู้ในการทำหุ่น	2.95	1.18	ปานกลาง	2.85	1.34	ปานกลาง
ความรู้ในการถ่ายภาพ	2.54	1.41	น้อย	2.56	0.10	น้อย
ความรู้ในการฉายสไลด์	2.51	1.44	น้อย	2.39	1.41	น้อย
ความรู้เกี่ยวกับนวกรรมการศึกษา	3.07	1.14	ปานกลาง	3.24	0.94	ปานกลาง
ความรู้ในการใช้ การเก็บรักษา และซ่อมแซมสื่อการสอนประเภท เครื่องมือ เช่น เครื่องฉาย สไลด์ เทปบันทึกเสียง เป็นต้น	2.70	1.30	ปานกลาง	2.44	1.29	น้อย

จากตารางที่ 12 แสดงว่า ครูชั้นประถมปีที่ 1 โรงเรียนในเมืองมีความต้องการความรู้ในการผลิตสื่อการสอนราคาเขาและเศษวัสดุเหลือใช้ และต้องการความรู้ในการผลิตสื่อการสอนจากวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น มาก และต้องการความรู้ในการถ่ายภาพและถ่ายสไลด์ น้อย ครูชั้นประถมปีที่ 1 โรงเรียนในชนบทก็มีความต้องการความรู้ในการผลิตสื่อการสอนราคาเขา และเศษวัสดุเหลือใช้มากเช่นเดียวกัน มีความต้องการความรู้ในการถ่ายภาพ ถ่ายสไลด์ และความรู้ในการใช้เก็บรักษาและซ่อมแซมสื่อการสอนประเภทเครื่องมือ น้อย

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความ :

0.6-1.5	น้อยที่สุด
1.6-2.5	น้อย
2.6-3.5	ปานกลาง
3.6-4.5	มาก
4.6-5.0	มากที่สุด

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักของความต้อการในการปรับปรุงค้ำสื่อการสอน ของครู
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามประเภทโรงเรียน

สภาพความต้อการ	โรงเรียนในเมือง			โรงเรียนในชนบท		
	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
การสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน ที่เห็นคุณค่าของสื่อการสอน	4.01	0.95	มาก	4.00	0.85	มาก
การจัดงบประมาณสำหรับอุปกรณ์ การศึกษาไว้โดยเฉพาะ	3.78	1.22	มาก	3.68	1.30	มาก
จัดให้มีโครงการ แผนงาน สายงาน และวิธีบริหารงานค้ำนี้โดยเฉพาะ	3.69	1.03	มาก	3.47	1.16	ปานกลาง
จัดให้มีห้องอุปกรณ์ หน่วยงาน แผนกอุปกรณ์ หรือศูนย์สื่อการศึกษา ของโรงเรียนสำหรับเป็นที่ผลิตเก็บ- รักษา และให้บริการค้ำสื่อการสอน ของโรงเรียน	3.70	1.31	มาก	3.53	1.33	ปานกลาง
จัดหาวัสดุ อุปกรณ์การสอนและเครื่อง มือบางอย่างเพิ่มเติมอย่างพอเพียง	3.70	1.10	มาก	3.44	1.1	ปานกลาง
ต้อการให้มีเจ้าหน้าที่สำหรับบริการ ให้คำปรึกษาแก่ครูในการผลิต และ การใช้สื่อการสอน	4.06	0.95	มาก	4.06	1.14	มาก
ให้โอกาสครูทุกคนเสนอความคิดเห็น และ ความต้อการในการผลิตและ การใช้สื่อการสอน	3.87	0.82	มาก	3.95	0.92	มาก

ตารางที่ 13 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยน้ำหนักของความต้องการในการปรับปรุงด้านสื่อการสอน
ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามประเภทโรงเรียน

สภาพความต้องการ	โรงเรียนในเมือง			โรงเรียนในชนบท		
	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
ให้มีบริการเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนให้แก่ครู	3.93	1.26	มาก	3.09	1.08	มาก
จัดหาวัสดุสิ้นเปลือง เครื่องมือ และห้องสำหรับผลิตสื่อการสอน	3.62	1.18	มาก	3.39	1.31	ปานกลาง
จัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาในระดับกลุ่มโรงเรียน อำเภอ และจังหวัด	3.57	1.18	ปานกลาง	3.35	1.28	ปานกลาง
จัดให้มีการอบรมครูเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอนในเรื่องที่ครูส่วนใหญ่สนใจ	3.82	1.00	มาก	3.74	1.26	มาก
ต้องการให้วิทยาลัยครูเป็นแหล่งบริการด้านสื่อการสอนของโรงเรียนในจังหวัด	4.19	1.03	มาก	4.36	0.93	มาก
ต้องการให้ครูในโรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียนผลิตสื่อการสอนร่วมกันนอกเวลาเรียน	3.72	0.98	มาก	3.65	1.04	มาก
ให้ทางการจัดหาหรือจัดซื้อสื่อการสอนที่โรงเรียนทำเองไม่ได้ส่งมาให้	4.47	0.84	มาก	4.35	0.94	มาก

จากตารางที่ 13 แสดงว่า ครูชั้นประถมปีที่ 1 โรงเรียนในเมือง มีความต้องการที่จะปรับปรุงเกี่ยวกับสื่อการสอนมากทุกด้าน ยกเว้น การจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา ในระดับกลุ่มโรงเรียนอำเภอ และจังหวัด มีความต้องการปานกลาง สำหรับโรงเรียนในชนบทนั้น มีความต้องการการปรับปรุงเกี่ยวกับสื่อการสอนมากในหลายด้าน ได้แก่ การสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน การจัดงบประมาณสำหรับอุปกรณ์การศึกษาไว้โดยเฉพาะ ต้องการให้มีเจ้าหน้าที่สำหรับบริการให้คำปรึกษาแก่ครูในการผลิตและการใช้สื่อการสอน ให้โอกาสครูทุกคนเสนอความคิดเห็น ให้มีบริการเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน ให้มีการอบรมครูเกี่ยวกับการผลิตและใช้สื่อการสอน ให้วิทยาลัยครูเป็นแหล่งบริการด้านสื่อการสอน ให้ครูในโรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียนผลิตสื่อการสอนร่วมกันนอกเวลาเรียน และความต้องการให้ทางการจัดทำหรือซื้อสื่อการสอนที่โรงเรียนเช่าเองไม่ได้ส่งมาให้ นอกนั้นมีความต้องการปานกลาง

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความ :

0.6-1.5	น้อยที่สุด
1.6-2.5	น้อย
2.6-3.5	ปานกลาง
3.6-4.5	มาก
4.6-5.0	มากที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักของปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอนของครู
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามประเภทโรงเรียน

สภาพปัญหา	โรงเรียนในเมือง			โรงเรียนในชนบท		
	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
ผู้บังคับบัญชาไม่เห็นความสำคัญ ของการใช้สื่อการสอน	1.85	0.92	น้อย	1.92	0.77	น้อย
ความคิดเห็นในการดำเนินงาน เกี่ยวกับสื่อการสอนของท่าน ไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร	2.09	0.90	น้อย	2.20	1.07	น้อย
ทางโรงเรียนไม่ได้จัดงบประมาณ สำหรับซื้อหรือผลิตสื่อการสอน	2.68	1.30	ปานกลาง	2.88	1.28	ปานกลาง
ทางโรงเรียนมีสื่อการสอนไม่พอ เพียงกับความต้องการ	3.48	1.22	ปานกลาง	3.61	1.01	มาก
ทางโรงเรียนขาดเครื่องอำนวยความสะดวก ในการใช้สื่อการสอน	3.32	1.33	ปานกลาง	3.71	1.10	มาก
สภาพของโรงเรียนไม่อำนวยให้ ใช้สื่อการสอน เช่น สื่อการสอน ประเภทเครื่องฉาย เป็นต้น	3.22	1.65	ปานกลาง	3.68	1.52	มาก
ขาดผู้มีความรู้ในการนำสื่อการสอน มาใช้	3.11	1.14	ปานกลาง	2.95	1.22	ปานกลาง
ขาดผู้ให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับ การผลิตและการใช้สื่อการสอน	3.20	1.07	ปานกลาง	3.18	1.14	ปานกลาง

ตารางที่ 14 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยน้ำหนักของปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอนของครู
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามประเภทโรงเรียน

สภาพปัญหา	โรงเรียนในเมือง		โรงเรียนในชนบท			
	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
ท่านไม่มีความกระตือรือร้น หรือสนใจในการใช้สื่อการสอน	2.07	0.87	น้อย	1.97	0.81	น้อย
ท่านไม่ค่อยมีความรู้และความ สามารถด้านการนำสื่อการสอน มาใช้ และการผลิตสื่อการสอน	2.38	0.98	น้อย	2.28	0.9	น้อย
ท่านมีชั่วโมงสอนมากจนไม่อาจ ปลีกเวลาว่างมาผลิตและเตรียม สื่อการสอนในวิชาหนึ่ง ๆ ได้	3.60	1.11	มาก	3.36	1.17	ปานกลาง
ท่านไม่ทราบวิธีการผลิตสื่อการ สอนจากวัสดุที่มีในท้องถิ่น	2.68	1.16	ปานกลาง	2.53	1.02	น้อย
มีความยากลำบากในการจัดหา ซื้อวัสดุสิ้นเปลืองสำหรับนำมา ผลิตสื่อการสอนตามที่ต้องการ	3.20	1.07	ปานกลาง	3.36	1.10	ปานกลาง
ท่านไม่ทราบว่า จะขอยืมสื่อการ สอนได้จากที่ใด	2.88	1.21	ปานกลาง	3.00	1.18	ปานกลาง

จากตารางที่ 14 แสดงว่า ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในเมือง ประสบปัญหาเกี่ยวกับการที่มีชั่วโมงสอนมากจนไม่อาจปลีกเวลารว่างมาผลิตและเตรียม สื่อการสอนในวิชาหนึ่ง ๆ ได้มาก มีปัญหาจากการที่ยุ้บังคับบัญชาไม่เห็นความสำคัญของการใช้สื่อการสอน ปัญหาเกี่ยวกับความคิดเห็นในการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อการสอน ไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร ไม่มีความกระตือรือร้นหรือสนใจในการใช้สื่อการสอน และไม่มีความรู้และความสามารถในการนำสื่อการสอนมาใช้ และการผลิตสื่อการสอนน้อย ส่วนโรงเรียนในชนบทนั้นประสบปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอนมากในหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ ปัญหาทางโรงเรียนมีสื่อการสอนไม่พอเพียงกับความต้องการ ทางโรงเรียนขาดเครื่อง อำนวยความสะดวกในการใช้สื่อการสอน และสภาพโรงเรียนไม่อำนวยให้ใช้สื่อการสอน ซึ่งทางโรงเรียนในเมืองประสบปัญหาทั้ง 3 ประการดังกล่าวในระดับปานกลางเท่านั้น

เกณฑ์ ที่ใช้ในการแปลความ :

0.6-1.5	น้อยที่สุด
1.6-2.5	น้อย
2.6-3.5	ปานกลาง
3.6-4.5	มาก
4.6-5.0	มากที่สุด

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2

วิเคราะห์ข้อมูลของครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่

ตารางที่ 15 จำนวนครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ จำแนกตามประเภทโรงเรียนและจังหวัด

ประเภทโรงเรียน	นนทบุรี		ปทุมธานี		สมุทรปราการ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โรงเรียนในเมือง	22	15.94	23	16.67	25	18.12	70	50.73
โรงเรียนในชนบท	16	11.59	31	22.46	21	15.22	68	49.27
รวม	38	27.53	54	39.13	46	33.34	138	100

จากตารางที่ 15 แสดงว่าครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามนี้ ทั้งหมด 138 คน เป็นครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่จังหวัดนนทบุรี 38 คนหรือร้อยละ 27.53 จังหวัดปทุมธานี 54 คน หรือ ร้อยละ 39.13 และจังหวัดสมุทรปราการ 46 คน หรือร้อยละ 33.34 และในจำนวนนี้เป็นครูโรงเรียนในเมือง 70 คน หรือร้อยละ 50.73 และครูโรงเรียนในชนบท 68 คน หรือร้อยละ 49.27

ตารางที่ 16 จำนวนครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ จำแนกตามเพศและอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	เพศ					
	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
20-30	6	4.35	5	3.62	11	7.97
31-40	28	20.29	7	5.07	35	25.36
41-50	38	27.53	7	5.07	45	32.61
51-60	39	28.26	8	5.80	47	34.06
รวม	111	80.43	27	19.57	138	100

จากตารางที่ 16 แสดงว่า ครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ ทั้งหมด 138 คน เป็นชาย 111 คน หรือร้อยละ 80.43 และหญิง 27 คน หรือร้อยละ 19.57 ในจำนวนนี้มีครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ที่มีอายุอยู่ระหว่าง 51-60 ปีมากที่สุดคือ 47 คน หรือร้อยละ 34.06 และอายุระหว่าง 20-30 ปีน้อยที่สุดคือ 11 คน หรือร้อยละ 7.97

ตารางที่ 17 แสดงวุฒิสูงสุดทางการศึกษาของครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่
จำแนกตามประเภทโรงเรียน

วุฒิสูงสุด	โรงเรียนในเมือง		โรงเรียนในชนบท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า ป.กศ.สูง	1	1.43	1	1.47
ป.กศ. สูงหรือเทียบเท่า	4	5.71	2	2.94
พ.ม. หรือเทียบเท่า	43	61.43	42	61.77
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	22	31.43	22	32.35
สูงกว่าปริญญาตรี	0	0	1	1.47
รวม	70	100	68	100

จากตารางที่ 17 แสดงว่าครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่โรงเรียนในเมือง มีวุฒิ พ.ม. หรือเทียบเท่า มากที่สุด คือ 43 คน หรือร้อยละ 61.43 และวุฒิต่ำกว่า ป.กศ. สูงมีน้อยที่สุด คือ 1 คน หรือร้อยละ 1.43 ส่วนวุฒิสสูงกว่าปริญญาตรีนั้นไม่มีเลย ครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่โรงเรียนในชนบท ก็มีวุฒิ พ.ม.หรือเทียบเท่ามากที่สุดเช่นเดียวกันคือ 42 คน หรือร้อยละ 61.77 และมีวุฒิต่ำกว่าป.กศ. สูง และสูงกว่าปริญญาตรีน้อยที่สุด คือ 1 คน หรือร้อยละ 1.47

ตารางที่ 10 แสดงระยะเวลาที่ครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ทำการสอน
จำแนกตามประเภทโรงเรียน

ระยะเวลา(ปี)	โรงเรียนในเมือง		โรงเรียนในชนบท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0-10	11	15.71	14	20.59
11-20	23	32.86	25	36.76
21-30	16	22.86	12	17.65
มากกว่า 30 ปี	20	28.57	17	25.0
รวม	70	100	60	100

จากตารางที่ 10 แสดงว่าครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่โรงเรียนในเมือง ทำการสอนอยู่ระหว่าง 11-20 ปี มีมากที่สุด คือ 23 คน หรือร้อยละ 32.86 และทำการสอนต่ำกว่า 10 ปีมีน้อยที่สุด คือ 11 คน หรือร้อยละ 15.71 โรงเรียนในชนบทที่เช่นเดียวกันคือครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ทำการสอนอยู่ระหว่าง 11-20 ปี มีมากที่สุดคือ 25 คนหรือร้อยละ 36.76 และทำการสอนระหว่าง 21-30 ปีมีน้อยที่สุดคือ 12 คนหรือร้อยละ 17.65

ตารางที่ 19 แสดงระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่
จำแนกตามประเภทโรงเรียน

ระยะเวลา (ปี)	โรงเรียนในเมือง		โรงเรียนในชนบท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0-5	10	25.71	23	33.82
6-10	22	31.44	13	19.12
11-20	18	25.71	25	36.77
20 ปีขึ้นไป	12	17.14	7	10.29
รวม	70	100	68	100

จากตารางที่ 19 แสดงว่าครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่โรงเรียนในเมือง ดำรง
ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนมาแล้วระหว่าง 6-10 ปี มากที่สุดคือ 22 คน หรือร้อยละ 31.44
และน้อยที่สุด คือ 20 ปีขึ้นไป มี 12 คน หรือร้อยละ 17.14 ส่วนโรงเรียนในชนบทนั้น
ครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ ดำรงตำแหน่งมาแล้วระหว่าง 11-20 ปีมีมากที่สุดคือ 25 คน หรือ
ร้อยละ 36.77 และน้อยที่สุดคือ 20 ปีขึ้นไป มี 7 คนหรือร้อยละ 10.29

ตารางที่ 20 แสดงการยอมรับเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนของครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่
จำแนกตามประเภทโรงเรียน

การยอมรับการใช้สื่อการสอน	โรงเรียนในเมือง		โรงเรียนในชนบท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เคยยอมรับ	55	78.57	47	69.12
ไม่เคยยอมรับ	15	21.43	21	30.88
รวม	70	100	68	100

จากตารางที่ 20 แสดงว่า ครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่โรงเรียนในเมือง จำนวนทั้งหมด 70 คน เคยได้รับการยอมรับเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน จำนวน 55 คน หรือร้อยละ 78.57 ไม่เคยยอมรับ 15 คน หรือร้อยละ 21.43 โรงเรียนในชนบทนั้นครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่เคยยอมรับเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน 47 คน หรือร้อยละ 69.12 จากครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ทั้งหมด 68 คน และไม่เคยยอมรับ 21 คน หรือร้อยละ 30.88

ตารางที่ 21 แสดงการได้รับการศึกษาเกี่ยวกับ "โสภัตศนุปรกรรม" ในสถานศึกษาของ
ครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ จำแนกตามประเภทโรงเรียน

การศึกษาเกี่ยวกับ "โสภัตศนุปรกรรม"	โรงเรียนในเมือง		โรงเรียนในชนบท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เคยศึกษา	30	54.29	43	63.24
ไม่เคยศึกษา	32	45.71	25	36.76
รวม	70	100	68	100

จากตารางที่ 21 แสดงว่า ครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่โรงเรียนในเมืองทั้งหมด
70 คน เคยศึกษาเกี่ยวกับ "โสภัตศนุปรกรรม" ในสถานศึกษา 30 คน หรือร้อยละ 54.29
ไม่เคยศึกษา 32 คน หรือร้อยละ 45.71 โรงเรียนในชนบทครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่
เคยศึกษาเกี่ยวกับ "โสภัตศนุปรกรรม" 43 คน หรือร้อยละ 63.24 จากครูใหญ่หรือผู้ช่วย-
ครูใหญ่ ทั้งหมด 68 คน ไม่เคยศึกษา 25 คน หรือร้อยละ 36.76

ตารางที่ 22 แสดงประเภทของสื่อการสอน ที่มีอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา
จำแนกตามประเภทโรงเรียน

ประเภทสื่อการสอน	โรงเรียนในเมือง				โรงเรียนในชนบท			
	มี		ไม่มี		มี		ไม่มี	
	จำนวน	ร้อยละจำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละจำนวน	จำนวน	ร้อยละ
รูปภาพที่ยังไม่ได้ฉีก	56	80.0	14	20.0	55	80.88	13	19.12
รูปภาพที่ฉีกแล้ว	56	80.0	14	20.0	51	75.0	17	25.0
ภาพพลิก	55	78.57	15	21.43	52	76.47	16	23.53
บัตรคำ	69	98.57	1	1.43	66	97.06	2	2.94
แผนที่	65	92.86	5	7.14	63	92.65	5	7.35
ลูกโลก	65	92.86	5	7.14	61	89.71	7	10.29
แผนภูมิ	56	80.0	14	20.0	53	77.94	15	22.06
แผนภาพ	48	68.57	22	31.43	44	64.71	24	35.29
แผนสถิติ	40	60.57	22	31.43	41	60.29	27	39.71
ภาพโฆษณา	41	50.57	29	41.43	29	42.65	39	57.35
แผ่นป้ายสำลี	43	61.43	27	30.57	36	52.94	32	47.06
วัสดุที่ใช้กับแผ่นป้ายสำลี	43	61.43	27	30.57	33	48.53	35	51.47
ป้ายนิเทศ	59	84.29	11	15.71	56	82.35	12	17.65
แผ่นป้ายไฟฟ้า	13	18.57	57	81.43	11	16.18	57	83.82
แผ่นป้ายแม่เหล็ก	0	0	70	100	1	1.47	67	98.53
กระเป๋าน้ำ	60	85.71	10	14.29	57	83.02	11	16.10
กระดานคำนวณได้	14	20.0	56	80.0	12	17.65	56	82.35
หุ่นจำลอง	30	42.86	40	57.14	23	33.82	45	66.18

ตารางที่ 22 (ต่อ) แสดงประเภทของสื่อการสอน ที่มีอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา
จำแนกตามประเภทโรงเรียน

ประเภทสื่อการสอน	โรงเรียนในเมือง				โรงเรียนในชนบท			
	มี		ไม่มี		มี		ไม่มี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ของตัวอย่าง	50	71.43	20	28.57	48	70.59	20	29.41
ของจริง	46	65.71	24	34.29	41	60.29	27	39.71
กะมะทราย	38	54.29	32	45.71	27	39.71	41	60.29
เวทีชีวิตจำลอง เช่นกลองชีวิต	15	21.43	55	78.57	12	17.65	56	82.35
สัตว์ป่า								
หุ่น	18	25.71	52	74.29	14	20.59	54	79.41
เครื่องฉายสไลด์	15	21.43	55	78.57	10	14.71	58	85.29
ฟิล์มสไลด์	13	18.57	57	81.43	8	11.76	60	88.24
เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ	1	1.43	69	98.57	0	0	68	100.00
ภาพโปร่งใส	1	1.43	69	98.57	0	0	68	100.00
เครื่องฉายวัสดุทึบแสง	0	0	70	100	0	0	68	100.00
เครื่องฉายภาพยนตร์	0	0	70	100	0	0	68	100.00
เครื่องบันทึกเสียง	42	60.0	28	40.0	32	47.06	36	52.94
ม้วนเทป	58	82.06	12	17.14	50	73.53	18	26.47
เครื่องเล่นแผ่นเสียง	24	34.29	46	65.71	7	10.29	61	89.71
แผ่นเสียง	22	31.43	48	68.57	8	11.76	60	88.24
เครื่องขยายเสียง	50	71.43	20	28.57	42	61.76	26	38.24
เครื่องรับวิทยุ	64	91.43	6	8.57	63	92.65	5	7.35
โทรทัศน์	4	5.71	66	94.29	1	1.47	67	98.53

จากตารางที่ 22 แสดงว่า โรงเรียนในเมืองทั้งหมด 70 โรงเรียน มีบัตรค่ามากที่สุดถึง 69 โรงเรียน หรือร้อยละ 90.57 มีแผนที่ ลูกโลก เครื่องรับวิทยุ กระจาเป่าผนัง ป้ายนิเทศ ม้วนเทป รูปภาพที่ฉีกแล้ว และยังไม่ได้นึก เป็นอันดับรองลงมาตามลำดับ และสื่อการสอนที่โรงเรียนมีน้อยมาก ได้แก่ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ภาพโปรงใส และโทรทัศน์ ส่วนเครื่องฉายวัสดุทึบแสง เครื่องฉายภาพยนตร์ และแผ่นป้ายแม่เหล็กนั้น ไม่มีโรงเรียนใดมีเลย

โรงเรียนในชนบทนั้น จากโรงเรียนทั้งหมด 60 โรงเรียน มีบัตรค่ามากที่สุดเช่นเดียวกัน คือ 66 โรงเรียน หรือร้อยละ 97.06 และมีแผนที่ เครื่องรับวิทยุ ลูกโลก กระจาเป่าผนัง ป้ายนิเทศ รูปภาพที่ยังไม่ได้นึก แผนภูมิ ภาพพลิก เป็นอันดับรองลงมาตามลำดับ สื่อการสอนที่โรงเรียนมีน้อยมาก ได้แก่ แผ่นป้ายแม่เหล็ก ฟิล์มสไลด์ เครื่องเล่นแผ่นเสียง แผ่นเสียง และโทรทัศน์ ส่วนเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ภาพโปรงใส เครื่องฉายวัสดุทึบแสง และเครื่องฉายภาพยนตร์นั้น ไม่มีโรงเรียนใดมีเลย

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 23 แสดงปริมาณและสภาพของสื่อการสอนที่มีในโรงเรียน
จำแนกตามประเภทโรงเรียน

ประเภทสื่อการสอน	โรงเรียนในเมือง		โรงเรียนในชนบท	
	ทีวี	ซีดี	ทีวี	ซีดี
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
รูปภาพที่ยังไม่ได้ฉีก	2,564	1,304	937	435
รูปภาพที่ฉีกแล้ว	2,981	755	1,001	222
ภาพพลิก	1,283	289	549	16
บัตรคำ	12,172	556	4,132	480
แผนที่	128	210	243	3
ลูกโลก	53	17	61	7
แผนภูมิ	284	253	411	9
แผนภาพ	399	129	425	48
แผนสถิติ	78	113	61	6
ภาพโฆษณา	170	126	130	8
แผ่นป้ายสำลี	112	32	73	2
วัสดุที่ใช้กับแผ่นป้ายสำลี	1,243	503	588	21
ป้ายนิเทศ	176	79	150	20
แผ่นป้ายไฟฟ้า	6	1	7	1
แผ่นป้ายแม่เหล็ก	0	0	1	0
กระเป๋านั่ง	241	62	177	13
กระดานคำม้วนไม้	10	2	24	1
หุ่นจำลอง	211	32	39	9

ตารางที่ 23 (ต่อ) แสดงปริมาณและสภาพของสื่อการสอนที่มีในโรงเรียน
จำแนกตามประเภทโรงเรียน

ประเภทสื่อการสอน	โรงเรียนในเมือง		โรงเรียนในชนบท	
	คี	ชำรุด	คี	ชำรุด
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน
ของตัวอย่าง	515	203	476	34
ของจริง	451	201	214	52
กะบะทราย	70	6	21	0
เวทชีวิคจำลอง เช่น กลองชีวิคตีคว่ำ หุ่น	19	6	15	3
เครื่องฉายสไลด์	40	20	14	6
ฟิล์มสไลด์	8	2	6	1
เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ	360	2	103	1
ภาพโปร่งใส	1	0	0	0
เครื่องฉายวัตถุทึบแสง	30	0	0	0
เครื่องฉายภาพยนตร์	0	0	0	0
เครื่องบันทึกเสียง	0	0	0	0
ม้วนเทป	30	9	21	2
เครื่องเล่นแผ่นเสียง	493	64	331	7
แผ่นเสียง	11	0	4	0
เครื่องขยายเสียง	123	2	93	0
เครื่องรับวิทยุ	42	1	34	0
โทรทัศน์	73	2	56	2
โทรทัศน์	2	0	1	0

จากตารางที่ 23 แสดงว่าสื่อการสอนที่มีจำนวนมากที่สุดในโรงเรียนในเมือง และโรงเรียนในชนบท ได้แก่ บัตรคำและสื่อการสอนส่วนใหญ่ทุกชนิดอยู่ในสภาพดี สื่อการสอนที่มีจำนวนน้อยมากในโรงเรียน ได้แก่ สื่อการสอนประเภทเครื่องมือต่าง ๆ เช่น เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เป็นต้น และโรงเรียนในเมืองส่วนใหญ่จะมีสื่อการสอน เป็นจำนวนมากกว่าโรงเรียนในชนบท

หมายเหตุ มีโรงเรียนที่ไม่ระบุจำนวนสื่อการสอนที่มี จำนวน 32 โรงเรียน

คุรุวิทยาลัยทรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24 จำนวนครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่จำแนกตามความคิดเห็นที่มีต่อสื่อการสอน

ความคิดเห็น	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สื่อการสอนมีความสำคัญและมีประโยชน์มาก	138	100	0	0	138	100
สื่อการสอนช่วยให้ช่วยประหยัดเวลาในการสอน	135	97.83	3	2.17	138	100
สื่อการสอนช่วยทำให้ผู้เรียนสนใจและตั้งใจเรียนมากขึ้น	137	99.27	1	0.72	138	100
สื่อการสอนทำให้ผู้สอนยุ่งยากเพราะต้องเตรียมการมากขึ้น	33	23.91	105	76.09	138	100
สื่อการสอนทำให้สิ้นเปลืองเงินงบประมาณโดยใช่เหตุ	9	6.52	129	93.48	138	100
ครูจะใช้สื่อการสอนหรือไม่ใช้ก็มีผลเท่ากัน	2	1.45	136	98.55	138	100

จากตารางที่ 24 แสดงว่าครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ทุกคนเห็นว่าสื่อการสอนมีความสำคัญและมีประโยชน์มาก เห็นว่าสื่อการสอนช่วยทำให้ผู้เรียนสนใจและตั้งใจเรียนมากขึ้น รองลงมาคือ 137 คน หรือร้อยละ 99.27 เห็นว่าสื่อการสอนช่วยให้ช่วยประหยัดเวลาในการสอนมากเป็นอันดับ 3 คือ 135 คน หรือร้อยละ 97.83 และเห็นว่าครูจะใช้สื่อการสอนหรือไม่ใช้ก็มีผลเท่ากันน้อยที่สุดคือ 2 คน หรือร้อยละ 1.45

ตารางที่ 25 แสดงความคิดเห็นของครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ คัดการใช้สื่อการสอน
ของครูส่วนใหญ่ในโรงเรียน จำแนกตามประเภทโรงเรียน

การใช้สื่อการสอน	โรงเรียนในเมือง		โรงเรียนในชนบท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ใช้กันมาก	14	20.0	11	16.18
ใช้บางครั้ง	55	78.57	57	83.82
ไม่ใช้เลย	1	1.43	0	0
รวม	70	100	68	100

จากตารางที่ 25 แสดงว่าครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่โรงเรียนในเมืองมีความคิดเห็นว่าครูส่วนใหญ่ในโรงเรียนใช้สื่อการสอน ในบางครั้งมากที่สุดคือ 55 คน หรือร้อยละ 78.57 เห็นว่าครูไม่ใช้สื่อการสอนเลยน้อยที่สุดคือ 1 คน หรือร้อยละ 1.43 สำหรับโรงเรียนในชนบทก็เช่นเดียวกัน ปรากฏว่าครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่มีความคิดเห็นว่า ครูในโรงเรียนใช้สื่อการสอนในบางครั้งมากที่สุด คือ 57 คน หรือร้อยละ 83.82 และไม่มีผู้ใดตอบว่าครูในโรงเรียนไม่ใช้สื่อการสอนเลย

ตารางที่ 26 แสดงการขอความร่วมมือจากชุมชน หรือสถานศึกษาในท้องถิ่น
เกี่ยวกับสื่อการสอน ของครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ จำแนกตามประเภท
โรงเรียน

การขอความร่วมมือ	โรงเรียนในเมือง		โรงเรียนในชนบท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เคยขอความร่วมมือ	52	74.29	60	88.24
ไม่เคยขอความร่วมมือ	18	25.71	8	11.76
รวม	70	100	68	100

จากตารางที่ 26 แสดงว่าครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่โรงเรียนในเมือง ทั้งหมด 70 คน ตอบว่าเคยขอความร่วมมือจากชุมชนหรือสถานศึกษาในท้องถิ่น เกี่ยวกับสื่อการสอน 52 คน หรือร้อยละ 74.29 ไม่เคยขอความร่วมมือ 18 คน หรือร้อยละ 25.71 ส่วนโรงเรียนในชนบทปรากฏว่า ครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ ทั้งหมด 68 คน ตอบว่าเคยขอความร่วมมือ 60 คน หรือร้อยละ 88.24 และไม่เคยขอความร่วมมือ 8 คน หรือร้อยละ 11.76

นอกจากนี้ครูใหญ่ส่วนมากยังมีความคิดเห็นว่า สิ่งที่เป็นปัญหามากที่สุด ในการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนในเมืองและในชนบท ได้แก่ การขาดงบประมาณในการที่จะนำมาซื้อและจัดทำสื่อการสอน เนื่องจากทางโรงเรียนได้รับงบประมาณไม่เพียงพอ รองลงมาคือ ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอนในโรงเรียนมีไม่เพียงพอกับความต้องการ ทำให้ครูไม่สามารถใช้สื่อการสอนตามที่ต้องการได้ ที่ครูใหญ่เห็นว่า เป็นปัญหาต่อมาคือ ครูในโรงเรียนขาดความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ในการใช้ และการผลิตสื่อการสอน ครูขาดความสนใจที่จะใช้และผลิตสื่อการสอน รวมทั้งการไม่เห็นความสำคัญของการใช้สื่อการสอน ไม่มีเวลาผลิตสื่อการสอนเนื่องจากต้อง เตรียมการสอนเพราะมีชั่วโมงสอนมาก สภาพของโรงเรียนไม่เอื้ออำนวยให้ใช้สื่อการสอนบางประเภท เช่น ไม่มีไฟฟ้าใช้ อยู่ห่างไกลตัวเมือง เป็นต้น ทางโรงเรียนไม่ได้รับการสนับสนุน และส่งเสริมค่านสื่อการสอนจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับน้อยมาก และปัญหาการขาดผู้ควบคุมดูแลค่านสื่อการสอนเกี่ยวกับการเก็บรักษาและซ่อมแซมสื่อการสอน ตามลำดับ

ในส่วนที่เกี่ยวกับหน่วยงานที่ควรให้ความช่วยเหลือในค่านสื่อการสอนแก่ทางโรงเรียนนั้น ครูใหญ่ส่วนมากมีความเห็นว่า หน่วยงานในเทศกควรมีบทบาทมากที่สุด ทั้งหน่วยงานในเทศกจังหวัดและหน่วยงานในเทศกอำเภอ รองลงมาคือ วิทยาลัยครูที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงเรียนมากที่สุด **สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและอำเภอ** หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ห้างร้าน บริษัท กลุ่มโรงเรียน สหกรณ์ มูลนิธิ ประชาชนในท้องถิ่น ผู้ปกครองนักเรียน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สภาตำบล และมหาวิทยาลัย ตามลำดับ

ตอนที่ 3

สรุปความคิดเห็นผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดและหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเกี่ยวกับความคิดเห็นในการใช้สื่อการสอนนั้น พอสรุปได้ดังนี้

ผู้ตอบคำถามทุกคนเป็นเพศชาย ที่มีอายุระหว่าง 35-39 ปี และ 40-44 ปีมากที่สุด และวุฒิสูงสุด คือ กศ.บ. มีถึง 5 คนในจำนวนผู้ตอบทั้งหมด 6 คน ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารอยู่ระหว่าง 1-4 ปี เมื่อถามเกี่ยวกับการศึกษาวิชาโสตทัศนศึกษานั้นมีผู้ตอบว่าเคยศึกษา 4 คนและไม่เคย 2 คน และเกี่ยวกับการอบรมการใช้สื่อการสอนนั้น ผู้ที่ไม่เคยอบรมมีมากถึง 4 คน ผู้ที่เคยอบรมมีเพียง 2 คน

ในส่วนที่เกี่ยวกับคุณค่าและความสำคัญของการใช้สื่อการสอนในโรงเรียนนั้น ผู้ตอบทุกคนเห็นว่าสื่อการสอนมีส่วนช่วยครูในการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก โดยให้เหตุผลว่าสื่อการสอนสามารถช่วยให้ครูนำนักเรียนเข้าสู่บทเรียนได้รวดเร็ว เป็นการประหยัดเวลาในการเรียนการสอน ช่วยให้นักเรียนเข้าใจและจดจำบทเรียนได้ดี เนื่องจากได้เห็นจริงและปฏิบัติจริง นอกจากนี้ยังเห็นว่าการใช้สื่อการสอนนั้นทำให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนมากยิ่งขึ้นด้วย ทางด้านที่เกี่ยวกับครูนั้น จะทำให้รู้คุณค่าของวัสดุในท้องถิ่น และนำมาดัดแปลงให้เกิดประโยชน์ ทำให้ประเมินผลการเรียนการสอนได้ง่ายและสอนง่ายขึ้น

ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการจัดอบรมเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอนให้แก่ครูผู้สอนนั้นมีผู้ตอบว่าเคยจัด 3 คน ในจำนวนนี้ จัดโดยตรงเป็นประจำทุก ๆ ปี 1 คน และจัดการอบรมสื่อการสอนสอดแทรกกับการจัดประชุมอื่น ๆ อีก 2 คน โดยใช้เวลาในการอบรมไม่เกินครึ่งละ 3 ชั่วโมง ปรากฏว่าได้ผลดีมากพอสมควร ทำให้ครูเข้าใจเกี่ยวกับการผลิต และการใช้สื่อการสอนในหลักสูตรใหม่ได้ดียิ่งขึ้น

สำหรับแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อการสอนในโรงเรียนต่างๆ ในความรับผิดชอบนั้น แต่ละคนมีความคิดเห็นต่าง ๆ กัน พอสรุปได้ว่าส่วนใหญ่ได้มอบหมายให้

หัวหน้ากลุ่มโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการ และจัดเป็นศูนย์สื่อการสอนขึ้น เมื่อโรงเรียนในกลุ่ม
ต้องการที่จะใช้สื่อการสอน หรือต้องการทราบวิธีการผลิตสื่อการสอนต่าง ๆ ก็ให้มาขอยืมหรือ
ขอคำแนะนำจากผู้ชำนาญการของทางอำเภอที่อยู่ประจำศูนย์ซึ่งจะเปิดการอบรมเป็นประจำ
ทุกเดือน

นอกจากนี้ก็พยายามให้ครูในอำเภอที่มีความรู้ในกลุ่มวิชาต่าง ๆ ร่วมปรึกษาหารือ
กันเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอนในวิชาต่าง ๆ ให้ได้อย่างน้อย ปีละ 1 วิชา และ
ผลิตสื่อการสอนส่งให้โรงเรียนต่าง ๆ ในเขตความรับผิดชอบตามกำลังงบประมาณที่จะอำนวย
ให้ รวมทั้ง ได้แนะนำให้โรงเรียนในสังกัด ติดต่อขอความช่วยเหลือในด้านสื่อการสอนจาก
วิทยาลัยครู และมหาวิทยาลัยเพื่อขอสื่อการสอนที่นักศึกษาได้ประดิษฐ์ขึ้น นำมาใช้ในโรงเรียน
ต่อไป

นอกจากนี้ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
ยังมีแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อการสอนโดยการส่งเสริมให้มีการดูแล
รักษาและซ่อมแซมอุปกรณ์การสอนที่มีอยู่ให้ดีที่สุด เก็บอุปกรณ์การสอนที่มีให้เป็นหมวดหมู่
หยิบใช้และหาได้ง่ายเมื่อต้องการ รวมทั้ง จัดให้มีการประกวดการผลิตสื่อการสอนกันใน
ระหว่างโรงเรียน หรือกลุ่มโรงเรียน เพื่อส่งเสริมการผลิตและการใช้สื่อการสอนให้
กว้างขวางยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย